

T.C.
KÜLTÜR BAKANLIĞI
Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü

21. KAZI SONUÇLARI TOPLANTISI
1. CİLT

24 – 28 MAYIS 1999
ANKARA

1998 AŞIKLI HÖYÜK (AKSARAY İLİ) KURTARMA KAZISI RAPORU
Ufuk ESİN

AYRIBASIM

ANKARA 2000

1998 AŞIKLI HÖYÜK (AKSARAY İLİ) KURTARMA KAZISI RAPORU

Ufuk ESİN*

ÖZET

Ünik bir "Akeramik Neolitik Kültür"ün keşfedildiği Aşıklı Höyük, Aksaray İli'nin Kızılkaya Köyü'ndedir. Düzeltilmiş 14C ölçümlerine dayanarak, bu Akeramik Neolitik Kültür M.Ö. 8. binyıla tarihlendirilmektedir (Esin 1998, Fig. 4).

1998 Aşıklı Höyük kazısı sonuçları şöyle özetlenebilir:

1. 4 G-H açmaları derin sondajında stratigrafi 3. tabakada takip edilmiştir (Resim: 1-5). Kültürel öğeler açısından 2. tabaka ile 3. tabaka arasında bir fark izlenmemiştir. Besin ekonomisi, kerpiç mimari, obsidiyen, kemik, sürtme taş v.s. endüstrileri ve ölü gömme gelenekleri 2. tabakanın yerleşmelerinde saptananlarla hemen hemen aynıdır.

2. 2. tabakanın son yapı evrelerine ait çevre duvarı, kuzeydoğudan güneydoğu yönünde 12 L-M, 9 N-O, 13 R-S açmalarında takip edilmiştir (Resim: 1-2, 6). Olasılıkla höyüğün eski topografyasından dolayı çevre duvarı daha derinde yapılmıştır. Bu yüzden çevre duvarının kalıntıları 12 L-M ve 13 R-S açmalarında -4.50 ve -5.90/-6.60 m. arasındaki seviyelerde bulunmuştur. Diğer taraftan 9 N-O açmalarında ne çevre duvarının, ne de 2. tabakanın son yerleşmelerinin bulunmayışı ilginçtir. Yerleşmelerin birdenbire 9 N-O açmalarında bitmesi daha fazla araştırılması gereken bir sorundur.

3. Aşıklı'da yakın bir gelecekte bir açık hava müzesi oluşturmak için 5 J açmasında kerpiç yapılar Yüksel Dede tarafından kerpiç duvarların konservasyonu için geleneksel bir yöntemle restore edilmiştir (Resim: 2).

1. GİRİŞ

1998 Aşıklı Höyük kazısı bu yıl da Kültür Bakanlığı Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA), İstanbul Üniversitesi Araştırma Fonu adlarına anabilim dalımız öğretim üye ve öğrencileri tarafından yapılmıştır. Aşıklı Höyük kurtarma kazılarına 29 Temmuz- 8 Eylül 1998 tarihleri arasında devam edilmiştir. 26-31 Temmuz 1998 tarihlerinde kamp hazırlıklarının tamamlanmasından sonra 1-31 Ağustos 1998 tarihleri arasında höyükte kazı çalışmaları sürdürülmüştür. 1-7 Eylül 1998 tarihleri arasında kalan süre de ise alanda Güneş Duru tarafından mimari rölöve çizimleri tamamlanmıştır. Aynı süre içinde atölyede de ufak buluntu çizimlerinin tamamlanmasına çalışılmıştır. Bu yıl kazı fotoğraflarının çekimini de, fotoğrafçımız Burak Çelikoba askerlik görevi dolayısıyla kazıya katılamadığından Güneş Duru üstlenmek zorunda kalmıştır.

Kazıya Kültür Bakanlığı temsilcisi olarak Tokat Müzesi araştırmacılarından Arkeolog Güven Yetişkin atanmıştır. Kazıya Başkan Yardımcısı Yrd. Doç. Dr. Savaş Harman-

* Prof.Dr.Ufuk ESİN, İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Prehistorya Anabilim Dalı 34459-İstanbul/TÜRKİYE

kaya ve obsidiyen uzmanımız Nur Balkan-Atlı aralıklı olarak katılmış, alan yöneticiliğini Arkeolog-Restoratör Yüksel Dede üstlenmiştir. Açma başları olarak Arkeolog Gülay Sert, Nilgün Dede, Banu Öksüz, Restoratör Güneş Duru, açma başı yardımcılarını olarak ise Arkeolog Emre Güldoğan, Yasemin Yılmaz, Munise Kaya, öğrencilerimizden Esra Beşiroğlu, Başak Gündüz, Serkan Akçay çalışmışlardır. Atölye, Arkeolog Semra Yıldırım ve onun yardımcısı olarak Merve Andaç tarafından yönetilmiştir. Atölyede öğrencilerimizden Sema Duran ve Sedef Yılmaz, Nilgün Dede'nin denetimi altında ufak buluntu fişlerini hazırlamışlar, çizimlerde ise kendilerine kazı temsilcimiz sayın Güven Yetişkin iyi bir öğretici olarak yardımcı olmuştur. Kısa süreli olarak Bochum Bergbau Müzesi'nden Metalurjis Doç. Dr. Ünsal Yalçın ve Prof. Dr. Schröder, Dügüz yakınındaki Bakır Çukuru mevkiinde ve Aşıklı çevresinde araştırmalarını sürdürmüşlerdir.

Kazımız, Çatal Höyük kazısı üyelerinden 47 kişilik bir grup, British Academy of Sciences'a mensup 45 kişilik bir başka uzman grup tarafından, Marburg Üniversitesi Jeoloji Bölümü Başkanı Prof. Dr. H. Brückner ve doktora öğrencileri ve son olarak da Çatal Höyük Derneği üyelerinden 27 kişilik bir büyük grup tarafından ziyaret edilmiştir. Ayrıca sürtme taşlar üzerinde doktora yapmakta olan Arkeolog Adnan Baysal ve elektro-manyetik tarihlendirme konulu doktora için ocaklardan örnek toplayan Jeofizikçi Nurdan Soydan çok kısa süreli olarak kazımız buluntuları üzerinde gözlemlerde bulunmuşlardır.

Tatil günlerinde kazı kurulumuzun üyeleri Göreme, Ürgüp, Nevşehir Müzesi, Acem Höyük kazısını ziyaret etmişler, özellikle Sn. Prof. Dr. Aliye Öztan'la kazı ile ilgili çok verimli bilgi alışverişinde bulunmuşlardır.

Kazı kurulumuz gördüğü her türlü yardım ve destekten ötürü başta Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü olmak üzere Türkiye Bilimler Akademisi'ne (TÜBA), İstanbul Üniversitesi Araştırma Fonu'na, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dekanlığı ve Yönetim Kurulu'na, Aksaray Valisi Sn. Emir Durmaz'a, Aksaray İli yöneticilerinin tümüne, özellikle Gülağaç Kaymakamı Sn. Mehmet Aktaş'a, Kültür Müdürü Sn. Ruhi Özkanlı ve Kültür Müdürlüğü'nün tüm mensuplarına, Arkeoloji Müzesi Müdürü Sn. Muhsin Endoğru'ya ve tüm müze araştırmacılarına, yürekten teşekkürlerini sunar.

2. KAZI

2.1. Kazı Stratejisi

Başlangıçta çok daha geniş alanlarda çalışılması ve mekânların restorasyonuna yönelik hazırlıkların yapılması şeklinde düşünülen strateji, kazı izinlerinin bu yıl çok gecikmesi nedeniyle kısmen değiştirilmek zorunda kalmıştır. Böylece 1998'de kazılar 4 alanda yoğunlaştırılmış ve 5. alan olarak 5 J açmasında ise restorasyon çalışmalarına hız verilmiştir (Resim: 1-2. 4 G-H, 11-12 L-M, 13 R-S, 9 N-O ve restorasyon çalışmalarının ele alındığı 5 J açmaları). Tüm kazı alanında temizlik yapılmış, ancak yoğun biçimde kazı işlemleri 600 m²'lik bir alanda uygulanmıştır (Resim: 2).

2.2. Kazı Uygulaması

2.2.1. Genel Bilgiler

4 G-H açmalarında Aşıklı stratigrafisinin 3. tabakada takibine devam edilmiş, 11-12 L-M açmalarında ise 2. tabakanın son evrelerinde yapıldığı anlaşılan çevre duvarının uzantılarının bulunmasına çalışılmış, 13 R-S açmalarında çevre duvarının nasıl olduğu henüz tam belli olmayan bir dönüşle, höyüğün güneyinde yeniden yükselen yamaç kısmına kadar devam ettiği görülmüştür (Resim: 1, 2). En ilginç noktalardan biri ise 9 N-O açmalarında 2. tabakanın 2a-c yapı evrelerine ait yerleşmelerinin birdenbire kesintiye uğradığının izlenmesi olmuştur (Resim: 2).

5 J açmasında yoğunlaştırılan restorasyon çalışmalarıyla buradaki yapıların kerpiç duvarları tabanlarından, açma duvarları seviyesine kadar onarılmıştır. Böylece bu konutların günümüzden on bin yıl öncesinde nasıl bir görüntü sundukları daha somut bir şekilde görselleştirilmiştir (Resim: 2).

2.2.2. 4 G-H Açmaları Derin Sondajı (Resim: 1-5)

Aşıklı stratigrafisinin takip edildiği kuzeybatı yamacındaki bu derin sondajda, genellikle 2. tabakanın en eski evreleri ile 3. tabakanın en son evreleri gün ışığına çıkarılmıştır (Resim: 2-5).

2. Tabaka Yapı Evreleri

2. tabakanın eski yapı evreleri -6. 67 / -6. 73 m. kotlarındaki 2i yapı evresine ait RK, RL mekânları 1997'de, batı açma duvarına bitişik G mekânı ise 1998'de kazılmıştır. Bunların altında hemen bütün açmayı kaplayan, bir avlu niteliği gösteren 2j evresinin SS çöplüğü/atölyesi bulunmaktadır (krş. Esin, Harmankaya, 1999, Aşıklı Höyük 1997 Raporu). Çöplük dolgusunu, 3. tabakaya girildiğini gösteren sarı killi, milli sel dolgusu izlemektedir. Bu yıl, daha önce sanıldığı gibi bu sel dolgusunun Melendiz'in taşığının değil de yağışların fazlalığından olduğu anlaşılmıştır.

G mekânının altında ise batı profilinde 2j yapı evresine ait VF adı verilen daha eski bir mekânın duvarları izlenmiş, tabanı -7.04 m.de, temel duvarlarının başlangıcı ise -7.56 m. kotunda bulunmuştur. Aynı şekilde doğu açma duvarına bitişik R mekânı da profilin sağlamlığını korumak için 1994'de 2h yapı evresine kadar kazılıp bırakılmıştır. R mekânında, doğu açma duvarında meydana gelen yarıklar büyüyünce, bu mekânın kaldırılması gerekmiş ve derin sondajda varılan -8.00 m. kotuna kadar inilmesi öngörülmüştür. R mekânının çürük olan kuzey kısmı yarık hizasından kaldırılmıştır. Güney kısmında ise mekânın yumuşak dolgusu içinde kazı sürdürülmüştür. R mekânının 2g yapı evresine ait tabanı -5.68 m., 2h yapı evresine ait tabanı da -5.85 kotunda izlenmiştir. 2h'ye kadarki yapı evreleri sırasında R mekânının duvarlarının konumlarında bir değişiklik olmamıştır. Buna karşılık R'nin altında kazılan 2i yapı evresine ait UU adı verilen ocaklı bir mekânın duvarları, R'nin duvarlarına dıştan bitişik olarak yapılmıştır. Daha eski evrede R'nin yerine biraz daha büyük olan UU mekânı vardır (Resim: 2). Temel duvarları -6.68 m. kotunda başlayan UU'nun tabanı -6.12 m. derinlikte saptanmıştır. UU mekânının altında önce çöplük dolgusuyla karşılaşılması. Çöplüğün biraz daha altında 2. tabakanın en eski evresine, 2j'ye ait VH mekânı bulunmuştur. Bu mekânın batı duvarı (No. 118) -7.45 m. kotunda izlenmiştir. Mekânın altında -7.50 m. derinlikten başlayan sarı, killi, milli sel dolgusu başlamış, bu kesimde de bu sel dolgusu ile 3. tabakaya girilmiştir. Buna karşılık 4 G açmasının kuzeydoğusunda 1995'te kazılan ve 2i yapı evresine ait olan RO mekânı 1997'de kaldırılmıştır.

Bu yıl doğu profili ve açma kuzeyinin temizliği sırasında 2j yapı evresine ait VJ olarak adlandırılan yeni bir mekâna ait ve RO'nun güney ve batı duvarlarına bitişik olan duvarları bulunmuştur. Bu daha eski mekânın duvarları -7.50 / -7.60 m. derinlikten itibaren görülmüştür (Resim: 2). -8.17 / -8.43 m. kotlarında VJ'ye ait taban parçaları ve kuzey duvarını destekleyen dikey ve yatay yerleştirilmiş taşlar ele geçirilmiştir. VJ'nin temel duvarları -8.58 m.den başlamaktadır. Kat kat sıvalı tabanın ve taşların altında, içinde çok bol hayvan kemiği bulunan bir dolgu ile karşılaşılması. Daha altta ise gene 3. tabakaya ait (3a) sel dolgusu bu kesimde bulunmuştur.

3. Tabaka Yapı Evreleri

3a yapı evresine ait mekânlar açma ortasındaki UV adı verilen sel dolgulu avlunun doğu ve batı profilinde izlenmiştir. Bu mekânların birer duvarları genellikle profillerin açma duvarlarının içinde kalmıştır. Bu yüzden mekân boyutları tam bilinmemekle birlikte, bunların yaklaşık 3.5x4 m² ya da 3x2-2.5 m² oldukları sanılmaktadır. Sel dolgusu kısmen bu mekânların üzerinde ve altlarında yer almıştır. Bu yüzden geçen yıl 3. tabakanın mekânlarının evre saptamalarında bazı değişiklikler yapılmıştır. Batı açma duvarına bitişik olanlar arasında kuzeyden güneye TR, 2 gözlü TT-TU, bir aralık niteliğindeki UV mekânları 3a yapı evresine aittir ve -7.50 / -7.87 m. kotlarında izlenmişlerdir. Bunlardan en kuzeybatıdaki TR mekânı 1997'de kazılıp kaldırılmış, diğerlerinin de kazılması bu yıl tamamlanmıştır (Bk. Esin, Harmankaya 1999, Aşıklı Höyük 1997 Raporu, 4 G-H açmaları).

Doğu açma duvarına bitişik olarak 3a yapı evresine ait mekân ise -7.68 / -7.86 kotlarındaki VI mekânı olmuştur. Böylece içinde 3 ateş çukurunun da bulunduğu, sel dolgulu ortadaki UV avlusu, batı açma duvarına bitişik ve kuzey-güney yönünde sıralanan TR, TT-TU, UK ve VB mekânları ile doğu açma duvarına bitişik olan VI, 3a yapı evresine ait olarak belirlenmişlerdir.

3b yapı evresine ait olanlar ise UY adı verilen avlunun ortasına güney-kuzey yönünde uzanan büyük ve 2 gözlü UN-VA mekânları, doğu açma duvarına bitişik ve VI'nin altındaki VL mekânı ile batı açma duvarına bitişik, içinde hocker durumda taban altına gömülü bir bireyin bulunduğu UT mekânıdır (Resim: 2-5). Genellikle bu mekânların tabanları -8.70 / -8.86 m. kotlarındadır.

3c yapı evresine ise yalnızca batı açma duvarına bitişik ve en kuzeydeki UM mekânı ile onun güneyindeki dar avlusu aittir. UM'nin tabanı ise -9.27 m. derinlikte bulunmuştur (Resim: 2).

3. tabaka yapı evrelerine ait mekân ve dolgularda obsidiyen aletlerin dışında en çok kemik aletler ve sürtme taş aletler bulunmuştur. Bu arada 3a'ya ait UV avlusunda bulunan 2 kemik boncuk, Aşıklı'da şimdilik bu tipin ilk örneklerini temsil etmektedir (Resim: 7). Ayrıca gene 3a yapı evresine ait UT mekânının içinde toprağa gömülü olan bir havan *in situ* bir buluntu olarak dikkati çekmektedir (Resim: 3).

2.2.3. 12 L-M Açmaları (Resim: 1-2)

10-12 J-K açmalarında karşılaşılan ve 2. tabakanın en üst yapı evrelerine (2a-c) ait olan çevre duvarının Aşıklı'nın bu yerleşmelerini kuzeydoğudan güneydoğuya doğru nasıl çevrelediğinin araştırılması bu yılki kazının bir diğer amacı olmuştur (Resim: 1, 2).

Bu yüzden bu yıl 12 L açmasının kuzeyinde düşük taşların kaldırılması ve tesviye çalışmaları yapılırken, güney kısmında da kazı sürdürülmüştür. Yaklaşık -4.50 / -5.00 kotlarında açmanın doğusunda ve ortalarında tahrip olmuş çevre duvarından arta kalan 2a yapı evresine ait taş kümeleri, güneydoğusunda ise 2b yapı evresi olarak belirlenen bir mekânın batı ve güney duvarlarına ait kısımları bulunmuştur. Bu mekânın kerpiç duvarları, çevre duvarının arta kalan taşlarla birlikte örüldükleri izlenimini vermiştir. Açma da az sayıda sürtme taştan kap parçaları, ezgi taşları dağınık olarak ele geçmiştir.

Çevre duvarının 12 M açmasındaki gene çok bozulmuş olarak bulunan uzantıları, 12 L'de olduğu gibi açmanın doğusunda ve yaklaşık aynı derinliklerde takip edilmiştir. İlginç olan nokta, çevre duvarının taş temellerine ait olan bu taş kümeleri, 12 L-M açmalarında da 11 J açmasında daha önceki yıllarda izlendiği şekilde bir kıvrım yapmaktadır (Resim: 2, 6). Burada da duvar, irili ufaklı taşlar ve kerpiç karışımı bir sistemle örülmüştür. Duvar genişlikleri yaklaşık 1-3 m. arasında değişmektedir. Çok sayıda el taşı, üst öğütme taşı ve az sayıda kırık havan, havan eli gibi sürtme taş aletler işlevlerini bitirdikten sonra çevre duvarında kullanılmıştır. -4.90 / -5.00 m. düzleminde kerpiçli, sert topraklı ve bol hayvan kemiği ile belirlenen bir çöplük dolgusu vardır. Çevre duvarı ile kısmen birlikte, kısmen de onun altında yapılmış olan, çok düzgün plan veremeyen bazı kerpiç yapılar ise -5.00 / -5.50 m. kotlarında ele geçirilmiştir. Bunlar arasında 12 M açmasının güneydoğusunda birbirine bitişik olarak yapılmış 4 mekân (kuzeyden güney ve batıdan doğuya VE, VD, VC ve UZ) saptanmıştır. Ancak bu mekânlar açmanın batısında yer almışlardır (Resim: 2, 6). Bunlar da kuzeyden güneye 2 gözlü UO, dar bir aralıktan sonra yer alan YK ile bir eğri şeklindeki kerpiç duvarıyla dikkati çeken VG mekânıdır. Bunların uzantıları 12 M açma duvarının içinde kaldığından büyüklükleri tam belli değildir. Ancak Aşıklı'daki yapı geleneği düşünülürse bunların 3x3.5 m.den çok fazla büyük olmadığı görülür. 12 L-M açmalarındaki kazılar çevre duvarının güney yönünde kıvrım yaparak devam ettiğini göstermiştir.

2.2.4. 9 N-O Açmaları (Resim: 1, 2)

Çevre duvarının bu açmalarda da takibi öngörülmüştür. Ancak yaklaşık -3.80 ile -5.10 m. derinliklere kadar kazılan alanda çevre duvarının izi bulunamamıştır. Bir ola-

sıklıkla çevre duvarı höyük topografyasına bağlı olarak çok daha derinlerde yapılmıştır. Gene ilginç noktalardan bir diğeri ise 8 N-O açmalarındaki kerpiç mahallelerin de 9 N-O açmaları kesiminde birdenbire kesilerek devam etmemiş olmalarıdır (Resim: 2). Yalnızca 9 N açmasının kuzeyinde batıdan doğuya doğru dökük taş niteliğinde bazı duvar parçaları bulunmuştur. 9 O açmasının yalnızca güneyinde olasılıkla 2 mekâna ait birbirine koşut bazı kerpiç duvarlar -5.50 / -5.40 m. kotlarında gün ışığına çıkmışlardır. Açmalarda 1 m. derinliğe kadar devam eden içinde, kemik, obsidiyen ve yüzeyden karışmış çanak parçası bulunan gevşek dolgu, -4.90 m. derinlikte daha sert bir dolguya dönüşmüştür. İçindeki obsidiyen ve kemik sayısı da artmıştır. Bir sonraki mevsimde bu açmalarda 2. tabakaya ait yapı evrelerindeki mimarlık buluntularının araştırılmasına devam edilmesi gerektiği açıktır. Dolgularda obsidiyen dışında ufak buluntu da azdır. Birkaç kemik biz, spatula, kilden mühr benzeyen bir nesne, ezgi, öğütme taşları ve bir cıvalı balta bu buluntular arasında sayılabilir.

2.2.5. 13 R-S Açmaları (Resim: 1, 2)

Çevre duvarı höyüğün güneydoğu yamacındaki bu açmalarda da takip edilmiştir. 9 N-O açmalarında ele geçmeyeişine karşın çevre duvarına ait bir taş döşeme -5.55 m. ile -5.78 / -5.90 m. derinliklerde bulunmuştur. 2x4 m. boyutlarındadır ve altı kerpiç döküntüleriyle doldurulmuştur. Döşemede kırık havan eli ve ezgi taşları da kullanılmıştır. Ayrıca açmanın ortalarından kuzeydoğusuna doğru çevre duvarının temeline ait 2 m. uzunluğunda bir kısmı bulunmuştur. Gene açmanın kuzeydoğusunda 2 gözlü (VN ve VO mekânları) bir kerpiç yapıyla -6.13 / -6.30 m. derinlikte karşılaşmıştır. VO'nun önemli bir kısmı açma duvarında devam etmektedir (Resim: 2). VN ise bulunduğu kadarıyla 2.5x2.5 m²'dir. Açma içinde az sayıda kemik bizler, öğütme taşlarının yanında obsidiyen aletler de ele geçirilmiştir.

13 S açmasında ise çevre duvarının olası uzantısı açmanın kuzeybatısında izlenmiştir (Resim: 2). Açmanın ortalarında ise eski avlunun bulunduğu yerde -6.25 m. derinlikten itibaren birbirine bitişik 2 mekân (VM ile VC mekânları) gün ışığına çıkarılmıştır (Resim: 2). VM'nin doğusunda ise büyük bir ocak yer almıştır (Resim: 2). Bu mekân duvarlarının bu kadar derinde bulunması olasılıkla höyüğün eski topografyası ile ilgilidir. Bu yüzden çevre duvarının yapılması için buradaki daha eski kerpiç yapılar kısmen tahrip edilmiş olmalıdır.

Bu açmada da ufak buluntu sayısı azdır ve bunlar bir iki öğütme taşı, havan eli ve kemik bizler olarak özetlenebilir.

2.3. Ufak Buluntular

Ufak buluntuların sayısı 183 tanedir. Bunlara obsidiyen aletler dahil değildir. Buluntu türleri arasında bir karşılaştırma yapıldığında ön sırayı kemik aletler almakta, onları sürtme taş aletler takip etmektedir. 4 G-H açmalarında UV avlusunda bulunan kemik boncuklar ve biri aynı açmada, diğeri 9 N açmasında ele geçen damga mühr benzeyen 2 kil nesne dikkati çekmektedir (Resim: 7). Bunların tabanları daire şeklindedir ve üst yüzeylerinin ortasında ufak birer tutamak konmuştur. Taban kısımlarında herhangi bir bezek yer almamıştır.

Obsidiyen Buluntular

Toplam 7109 obsidiyenin 1864'ünü (%26.2) aletler oluşturmıştır. En fazla obsidiyen alet 4 G-H açmalarında bulunmuş, bunları 1 m. ve 13 R açmaları buluntuları takip etmiştir.

Aletlerin çoğu (%30.9) yonga kazıyıcılardan ve düzeltici dilgilerden (%23.4) oluşur. Deliciler de oldukça fazladır. Kalem (% 0.3) ve ok uçları (%17.9) oldukça fazla kullanılmıştır.

3. TARTIŞMA VE SONUÇ

Aşıklı Höyük Projesi çerçevesi içinde yapılan kazı çalışmaları amaç olarak çözülmesi öngörülen sorunların aydınlatılmasına yardımcı olmuştur. Özetlenecek olursa:

1. 4 G-H açmaları derin sondajında 3. tabakanın bir sel dolgusu ile başladığı kesinleşmiştir. Bu sel dolgusu Melendiz Nehri'nin taşmasıyla değil, yağışların fazlalığı sonucunda meydana gelmiştir. Yaklaşık -7.50 m. derinlikten itibaren başlayan 3. tabakanın yapı evrelerindeki yerleşmelerde kültürel açıdan 2. tabakanın yapı evrelerindeki yerleşmelerden farklı bir gelenekle karşılaşılmamıştır (Resim: 2-5). Kerpiç yapıların bazen bir çöplük/atöyle/avlunun iki yanında yer alması, bazen de avlunun bulunduğu alanların kerpiç yapılar için kullanıldığı görülmüştür. Büyük olasılıkla bunun nedeni o yapı evresinde nüfusta bir artışa bağlanabilir. Buna karşın ölü gömmede, obsidiyen, kemik, sürtme taş alet endüstrilerinde de bir devamlılık söz konusudur.

2. 2. tabakanın en üst yapısındaki evrelerde yapıldığı daha önceki kazılardan bilinen çevre duvarı 12 L-M, 9 N-O ve 13 R-S açmalarında takip edilmiştir (Resim: 2, 6). Çevre duvarının uzantılarının olasılıkla höyüğün eski topografyasına uygun olarak kuzeyden güneye doğru daha derinlerde yer aldığı izlenmiştir. Ancak 2. tabakanın 2a-c yapı evrelerine ait yerleşmelerin 9 N-O açmalarında niçin birden sona erdiği bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır ve daha sonraki araştırmalarda bu soruna yanıt aranmalıdır.

3. Aşıklı Höyük'te ilerde bir açık hava müzesi oluşturulması için çalışmalar sürdürülmüştür. Bu amaçla 5 J açmasının hemen hemen bütün yapıları geleneksel bir yöntemle Yüksel Dede tarafından restore edilmiştir (Resim: 2). Bu yöntem için açmalar kazılırken atılan eski kerpiç toprağı önce biriktirilip elenmiş, saman ve su yardımıyla yeniden kerpiç çamuru şekline sokulmuştur. Daha sonra yapılarda kullanılmış çeşitli boyutlardaki kerpiçlere göre, tahta kalıplar yardımıyla yeniden kerpiç dökülmüştür. En son olarak da aynı kerpiç çamuru harç olarak kullanılarak eski, bozulmuş duvarlar dökülmüş kerpiçlerle yeniden örülmüş ve üstleri içten, dıştan sıvanmıştır. Bu deneyler kullanılan yöntemlerin dayanıklılığını sinamaya yaramaktadır.

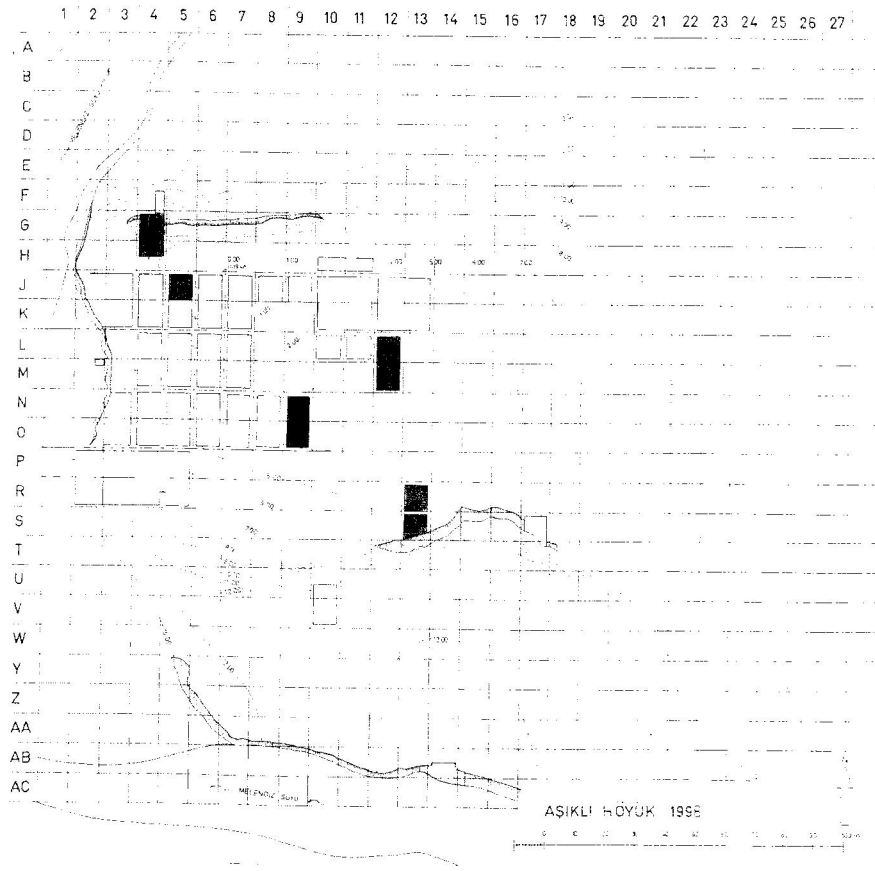
Bunun dışında Aşıklı Höyük'te bir açık hava müzesinin oluşturulması için bu konuda uzman olan mimarlar tarafından ivedilikle kapsamlı bir projenin hazırlanması gerekmektedir.

Bundan sonraki araştırmalar için öngörülenler Aşıklı'da ana toprağı kadar stratigrafinin takibi, çevre duvarının güney yönünde gelişmesinin aydınlatılması ve açık hava müzesi projesinin hazırlanması gibi noktalarda toplanmaktadır.

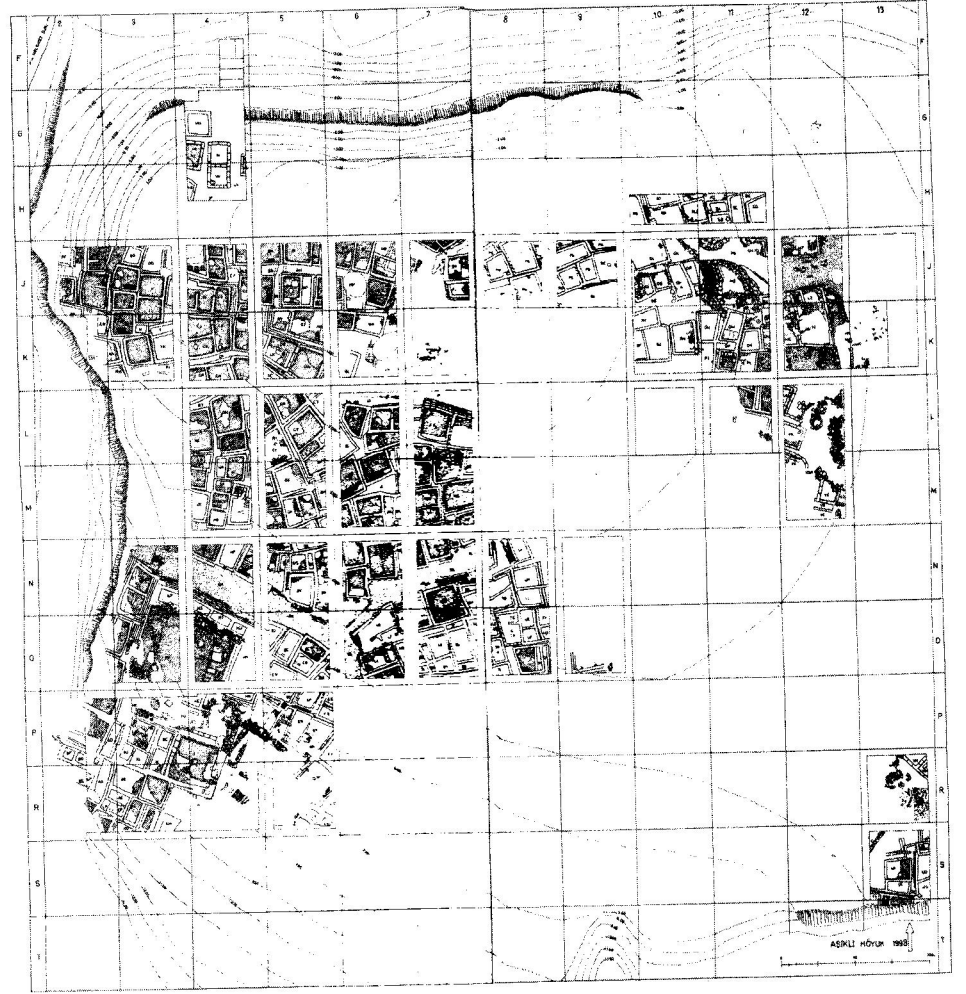
KAYNAKÇA

ESİN, U., 1998 "The Aceramic Site of Aşıklı and its Ecological Conditions Based on its Floral and Faunal Remains", *TÜBA-AR 1 (Türkiye Bilimler Akademisi Arkeoloji Dergisi / Turkish Academy of Sciences Journal of Archaeology)*. (Ankara). 95-103.

ESİN, U., HARMANKAYA, S., 1999 "Aşıklı Höyük Kazısı 1997", *XX. Kazı Sonuçları Toplantısı I*. (Baskıda).

Resim: 1

Resim: 2

Resim: 3

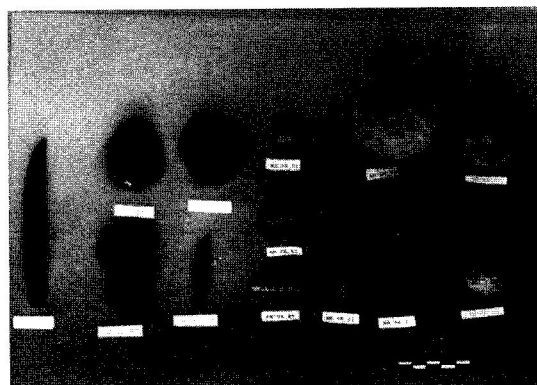
Resim: 4

Resim: 5

Resim: 6

Resim: 7